

HAMPIÐJAN
UMHVERFIS
SKÝRSLA
2022

Umhverfisskýrsla 2022

Ávarp

Umhverfismál skipta okkur sífellt meira máli því mikilvægt er að vernda umhverfi okkar á margvíslegan hátt.

Loftslagsmálin eru þar afar mikilvæg því breytingar á hitastigi lofts og sjávar geta haft mikil áhrif á lífsskilyrði manna og dýra og haft ófyrirsjáanlegar afleiðingar. Stöðugleiki er mikilvægur og ef að hann raskast mikið þá getur orðið erfitt að ná jafnvægi aftur. Það er ekki á valdi eins einstaklings, fyrirtækis eða ríkis að tryggja jafnvægi því árangri verður einungis náð ef allir leggja sitt lóð á vogarskálarnar.

Umhverfismál snúast ekki eingöngu um lofthita og hækkun hans því vernda verður auðlindir jarðar. Auðlindir jarðarinnar eru takmarkaðar og því er mikilvægt að öll notkun okkar á efnum, orkugjöfum og lífríkinu verði sjálfbær til allrar framtíðar. Tryggja þarf góð lífsskilyrði og sjá til þess að fæðuframboð verði nægjanlegt fyrir sívaxandi mannfjölda jarðarinnar.

Við hjá Hampiðjunni gerum okkur fulla grein fyrir okkar ábyrgð hvað umhverfismál varðar og viljum leggja okkar af mörkum til að stuðla að sjálfbærni starfseminnar. Við leggjum einnig mikla áherslu á að þróa lausnir sem tryggja betri nýtingu á lífríki sjávar og góðri umgengni um fiskistofnana sem eru afar

UMHVERFISSKÝRSLA

mikilvæg uppspretta fæðu fyrir okkur mannfólkið.

HEIMSMARKMIÐIN
Markmið Sameinuðu þjóðanna
um sjálfbæra þróun

Hampiðjan hyggst vinna ötullega að heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun, áætlun sem miðar að bættri framtíð. Hvað varðar umhverfismálin þá eru það fjögur markmið sem við viljum sérstaklega einbeita okkur að og teljum okkur hafa mikið fram að færa til að komast nær þeim markmiðum.

Við stefnum að því að setja mark okkar á sjávarútveginn með því að verða leiðandi í nýsköpun, með framleiðslu veiðarfæra sem draga úr aflþörf veiðiskipa og minnka þar með losun gróðurhúsalofttegunda, auka veiði á togtíma og framleiða endingarbetri veiðarfæri.

Við stefnum að frekari hönnun og framleiðslu á veiðarfærum sem hámarka sjálfbæra nýtingu sjávarauðlinda með því að velja betur þann fisk sem er fangaður.

Með vönduðum útfærslum og skiljum er hægt að flokka frá smáfisk og varna því að stærri lífverur lendi í veiðarfærinu.

Umfram allt mun Hampiðjan hafa að markmiði að hanna og framleiða endurnýtanleg veiðarfæri sem styðja við hringrásarhagkerfið ásamt því að takmarka eftir megni þá orku sem notuð er til framleiðslunnar.

Með því að setja áherslu á hringrásarkerfi veiðarfæra minnkar það magn gerviefna sem fer í urðun. Það leiðir að auki til minni landnota.

Við styðjum ötullega og tökum þátt í strandhreinsun og fjarlægjum rusl sem skerðir ásýnd og skaparhættu fyrir lífríki fjörunnar.

Umhverfisstefna Hampiðjunnar

Umfang og markmið

Umhverfisstefnan er mörkuð fyrir Hampiðjuna hf. og jafnframt því að gilda fyrir móðurfyrirtækið þá verður hún stefnumarkandi fyrir dótturfyrirtæki Hampiðjunnar víða um heim. Starfsmenn og stjórnendur innan samstæðunnar bera ábyrgð á því að kynna sér umhverfisstefnuna og vinna eftir henni. Þessi umhverfisstefna er staðfesting á því að fyrirtækið vinnur að því markmiði að draga úr öllum neikvæðum umhverfisáhrifum af sinni daglegu starfsemi.

Starfsmenn

- Auka vitund starfsmanna um umhverfismál og þýðingu þeirra.
- Hvetja starfsmenn til þess að nýta sér umhverfisvænni samgöngur.

Veifarærahönnun

- Áhersla verði á veifarærahönnun sem lágmarkar kolefnisspor veiðiskipa og veifaræratækni sem stuðlar að betra stærðar- og tegundarvali fiska.

- Hanna veifaræraefni og veifaræri þannig að endurvinnsla að loknum notkunartíma verði sem auðveldust.

Endurvinnsla

- Flokka allan úrgang til að lágmarka það sem fer til urðunar.
- Stuðla að endurvinnslu á þeim efnum sem falla til við vinnslu á framleiðsluvörum fyrirtækisins.
- Endurnýta eftir föngum þökkunarefni og umbúðir.
- Draga úr pappírnotkun og tryggja að það sem notað er af pappír skili sér til endurvinnslu.
- Aðstoða útgerðaraðila og viðskiptavini við flokkun notaðra veifaræra og koma sem mestu af þeim til endurvinnslu.

Umhverfi

- Styðja við hreinsunastörf á ströndum og á hafi úti.
- Reikna út heildstætt losun á gróðurhúsalofttegundum innan samstæðunnar og setja markmið um hlutfallslega minnkun ár hvert.

- Stefna að ISO 14001 vottun móðurfyrirtækisins fyrir lok 2021 og annarra fyrirtækja innan samstæðunnar fyrir lok 2025.

Leiðir að markmiðunum

- Stofna umhverfisnefnd og mun nefndin hafa það hlutverk að sinna fræðslu um umhverfismál fyrir starfsfólk Hampiðjunnar til þess að auka umhverfisvitund þeirra.
- Koma á laggirnar grænu bókhaldi til að reikna kolefnisspor fyrirtækisins.

Ábyrgð

Forstjóri skal bera ábyrgð á framkvæmd umhverfisstefnunnar og endurskoðun hennar reglulega og þegar þess þarf. Allir starfsmenn Hampiðjunnar skulu fylgja umhverfisstefnunni og hafa hana að leiðarljósi við starf sitt.

Umhverfisskýrsla

Á fyrsta ársfjórðungi hvers árs skal gefa út umhverfisskýrslu fyrir liðið ár.

UMHVERFISSKÝRSLA

Umhverfisþættir ISO 14001 vottun

Í september 2021 fékk Hampiðjan Ísland ehf. vottun frá DNV í umhverfisstjórnunarkerfi ISO 14001.

Í þessu gæðakerfi eru helstu umhverfisþættir starfseminnar skilgreind og umhverfisáhrif þeirra metin. Reglulegt innra eftirlit er innbyggt í staðalinn og markmiðin eru uppfærð árlega samhliða rýni stjórnenda.

Það vandlega að engin mengun-
arhætta verði af því.

Umhverfisstjórnunarkerfið gerir okkur kleift að vinna í umhverfismálum með stöðugri þróun til að innleiða skilvirkni í okkar daglegu vinnu. Vottunin gildir til 2024 og verður metin árlega af DNV. Auk Hampiðjunnar Ísland er Hampiðjan Baltic með ISO 14001 vottun og stefnan er að samstæðan verði með slíka vottun fyrir 2025.

Strandhreinsun Bláa hersins og Hampiðjunnar

Hampiðjan er með samstarfs-
samning við umhverfisverndar-
samtökin Bláa herinn sem er
endurnýjaður árlega. Blái
herinn berst gegn plasmengun
í hafinu með hreinsunarstörfum,
hvatningu og vitundarvakningu.

Með samstarfssamningi þessum styrkir Hampiðjan Bláa herinn um 2,4 milljónir árlega og er því einn af aðalstyrktaraðilum samtakanna.

Síðastliðin þrjú ár hefur starfsfólk Hampiðjunnar og fjölskyldur tekið einn dag til að hreinsa strendur landsins ásamt umhverfissamtökunum. Blái herinn, undir forystu Tómasar Knúttssonar, hefur unnið mikið brautryðjandastarf á þessu sviði og Hampiðjan er stoltur styrktaraðili þeirra samtaka með myndarlegum fjárframlögum og beinni þátttöku í hreinsunarstarfinu.

Árin á undan var hreinsað í nágrenni Herdísarvíkur og austan Selvogsvita, með þátttöku forseta Íslands, og Krossavík sem er yst á Reykjaneskaga. Ekkert varð úr hreinsunarferð 2022 vegna veðurs.

Staðallinn er afar mikilvægur til að tryggja að umhverfisstjórnunarkerfið standist kröfur viðskiptavina okkar og þá sérstaklega hvað varðar þjónustu við vaxandi fiskeldi á Íslandi.

Fiskeldiskvíar þarf að þvo og yfirfara á minnst 18 mánaða fresti. Allan úrgang frá þeim þarf að meðhöndla á sérstakan hátt og hreinsa þvottavatnið

2022

Flokkun á skrifstofum

Það eru ekki eingöngu stóru verkefni sem skipta máli því huga verður að bæði stóru og smáu. Umhverfismál á kaffistofum og skrifstofum starfsstöðva voru tekin föstum tökum strax í upphafi árs 2020 og flokkunaráðferðir endurskipulagðar. Ruslatunnur voru fjarlægðar frá skrifborðum ásamt því að lífrænn úrgangur, pappi, plast og málmar er nú flokkað sérstaklega, allt gert með það markmið í huga að urða minna og flokka meira. Ekki er um mikið magn að ræða en markmiðið er fyrst og fremst að auka meðvitund starfsmanna um umhverfismál og árangur flokkunar.

Þróun veiðarfæra

Veiðarfæri eru í stöðugri þróun meðal annars til að gera þau léttari í drætti og minnka þannig eldsneytisnotkun skipa og lágmarka snertingu við hafsbotninn. Rétt val á veiðarfærum skiptir miklu máli, en veiðarfæri

Hampiðjunnar eru úr sterkum og vönduðum efnum sem hafa langan líftíma. Það ásamt léttari veiðarfærum minnkar kolefnisfótsporid í framleiðslunni og út líftímamann.

Kjörhæfni veiðarfæra er kjarninn í þróunarvinnu félagsins sem er unnin í nánú samstarfi með viðskiptavinum og skipstjórnarmönnum. Með betri veiðarfærum eykst sjálfbærni og nýting auðlinda hafsins samhliða því að betur er hægt að tryggja gæði og verðmæti aflans.

Flokkun og endurvinnsla á efnum á netaverkstæðum

Trékeflin, sem eru notuð til að flytja ofurtóg frá verksmiðjunni, eru tekin í sundur og send til baka til Hampiðjan Baltic í Litháen þar sem þau eru sett saman og notuð aftur.

Nýtt og hreint polyetylen (PE) efni, aðallega trollnet, sem fellur til við framleiðslu á netaverkstæðunum er sent til Litháen. Þar hefur í áratugi verið starfrækt endurvinnslulína fyrir PE. Efnid er þá malað niður, brætt og búin til ný

plastkorn. Endurvinnsluefninu er svo blandað saman við nýtt efni með allt að 10% íblöndunarhlutfalli. Þræðir sem mynda kjarna trollgarnsins, sem getur verið 10-40% af heildarþyngd þess, geta hins vegar verið 100% úr endurunnu efni. Í skoðun er að fullkomna hreinsun á notuðu neti þannig að það verði hæft til nýtingar sem íblöndunarefni.

Á vinnslugólfi á netaverkstæðunum er efni sem fellur til við framleiðslu og viðgerð veiðarfæra flokkað. Auk hreins PE er flokkað sér í óhreint PE net, Nylon, Danline, DynIce, Prima og blandaða kaðla sem eru úr PE, polyester eða nyloni.

Kaðlar úr blönduðum efnum, t.d. úr polyethyleni og polyester eða nyloni eru ekki endurvinnanlegir í dag og nýtast einungis til orkuendurvinnslu. Einn möguleiki er að draga úr notkun blandaðra kaðla þar sem tækifæri gefast en besta leiðin og sú leið sem Hampiðjan fetar er að breyta efnasamsetningu blandaðra kaðla til þess að gera þá endurvinnalega.

Starfsmenn Hampiðjunnar ásamt sjálfbóðaliðum Seeds að loknu góðu dagsverki.

UMHVERFISSKÝRSLA

Móttaka notaðra veiðarfæra

Sjávarútvegsfyrirtæki vinna að því að draga úr mengun sjávar með því að taka virkan þátt í að koma öllum veiðarfærum í endurvinnslufarveg. Hampiðjan ásamt öðrum veiðarfæraframleiðendum er í nánu samstarfi við útgerðir varðandi móttöku veiðarfæra, flokkun í efnisflokkka og að koma þeim í endurvinnslu hjá sérhæfðum endurvinnslufyrirtækjum. Samtök fyrirtækja í sjávarútvegi, SFS, hafa yfirmun sjón með söfnun notaðra veiðarfæra. Veiðarfæraframleiðendur ásamt SFS hafa gert samning við Úrvinnslusjóð þar sem skilagjald á innflutning á efnum til veiðarfæragerðar er fellt niður gegn því að útgerðarfyrirtæki og veiðarfæraframleiðendur taki ábyrgð á og sjái um að notuð veiðarfæri fari í viðunandi endurvinnslufarveg.

Hampiðjan hefur um langa hríð tekið á móti öllum veiðarfæraúrgangi sem kemur frá viðskiptavinum fyrirtækisins, flokkað endurvinnanleg efni frá og komið til endurvinnslu eða endurnýtingu þar sem því er við komið. Það lágmarkar urðað magn og stuðlar að sjálfbærni.

Veiðarfæraúrgangur sem hægt er að endurvinna er sendur til endurvinnslufyrirtækja í Danmörku eða Litháen eftir því hvaða efni er um að ræða. Þar eru efnin hökkuð, þvegin og síðan endurbrædd og búin til plastkorn sem henta í ýmsa plastframleiðslu.

Helstu samstarfsaðilar Hampiðjunnar eru Plastix í Danmörku sem tekur við öllu polyethylene trollefni og Polivektris í Litháen sem endurvinnur nylon ásamt norska fyrirtækinu Nofir. Þessi fyrirtæki hreinsa notaða veiðarfæraefnið, bræða það að

nýju og búa til plastkorn sem selt er til framleiðenda sem búa til nýja þræði úr endurunna efninu eða steypa úr því hluti.

Eftir því sem hægt er þá eru efni endurnýtt. Athyglisvert dæmi um það eru loðnu- og síldarnótanet sem eru nýtt til að verjast grjóthruni á byggingarsvæðum þar sem grafið er eða sprengt fyrir grunnnum bygginga. Mikið af slíku

neti var m.a. notað við byggingu nýja Landspítalans við Hringbraut.

Í lok árs hófst nýr kafli í endurvinnslu veiðarfæra þegar fyrsti gámurinn með notuðum rokkhopper gúmmískífum var sendur til endurvinnslu til Hollands. Rokkhopper er í sjálfu sér endurninn vara úr hjólbörðum stærri vinnuvéla. Áður hafði ekki fundist leið til að endurnýta þessar

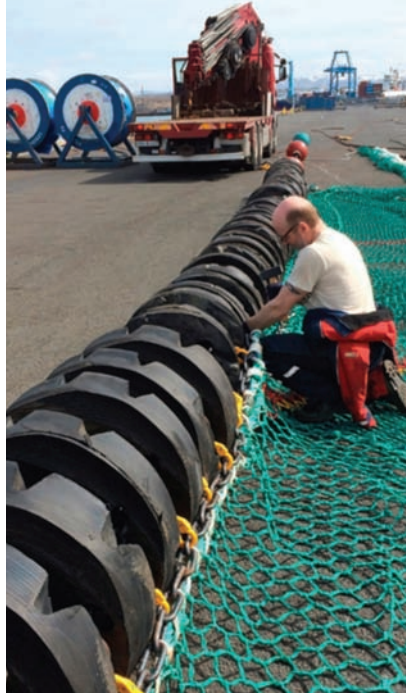

2022

stórgerðu gúmmískífur en eftir mikla leit fannst fyrirtæki í Hollandi sem endurvinnur bíldekk og hefur það tekið þessu nýja hráefni fagnandi.

Rockhopperskífurnar eru nú endurunnar eins og önnur dekk og breytt í gúmmíkurl. Dæmi um vörur sem eru framleiddar úr kurlinu eru gúmmíflísar sem notaðar eru til að búa til mjúkt undirlag á leikvöllum. Reiknað er með að hlutfall gúmmís til endurvinnslu fari hækkandi næstu árin þegar fleiri viðskiptavinir fara að nýta þennan nýja endurvinnslufarveg.

Öllum tölum yfir útflutt magn af veiðarfæraúrgangi er skilað til SFS sem síðan sér um að koma þeim upplýsingum áfram til Úrvinnslusjóðs.

Uppgjör 2022

Úrgangur

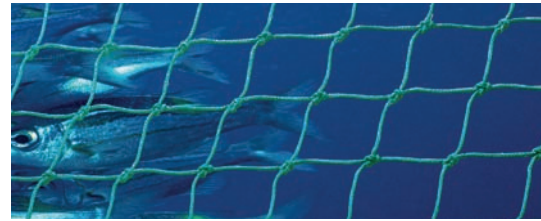
Greinarmunur er gerður á þeim úrgangi sem fellur til við starfsemi Hampiðjunnar við framleiðslu og viðhald veiðarfæra og þeim veiðarfæraúrgangi sem fyrirtækið tekur að sér að flokka fyrir viðskiptavinum sína. Viðskiptavinir Hampiðjunnar gera grein fyrir þeim úrgangi í sínum umhverfisskýrslum. Magnið og skiptingin hér fyrir neðan er því eigin úrgangur Hampiðjunnar.

Fyrsta árið sem úrgangur var flokkaður var 2020 og nú er hægt að bera saman hvernig flokkunin og magnið hefur þróast. Sífellt er unnið að því að flokka betur en samt er hlutur óflokkaðs úrgangs hlutfallslega hárr ennþá, en stefnt er að því að ná fram nákvæmari flokkun á næsta ári.

Heildarúrgangur ársins var 86.112 kg og skiptist hann á eftirfarandi hátt:

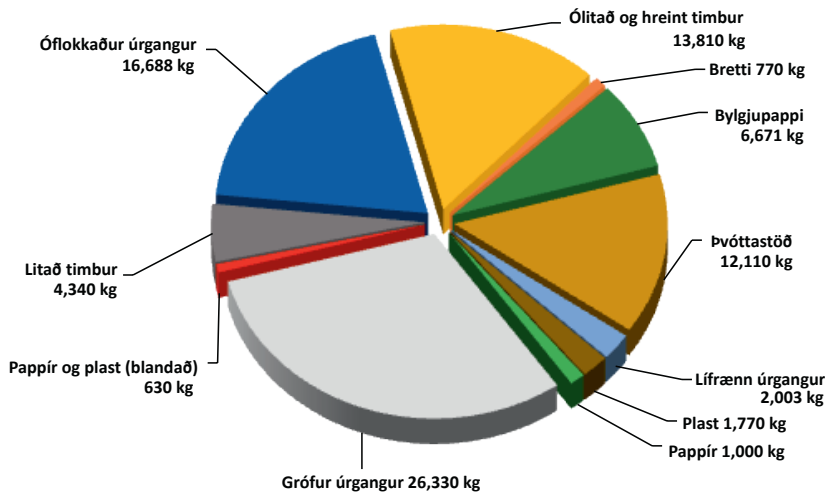
Úrgangsflokkur	Magn 2020	Magn 2021	Magn 2022	Meðferð ²
Lífrænn úrgangur	1.374 kg	1.996 kg	2.003 kg	Moltugerð
Plast	947 kg	1.121 kg	1.770 kg	Orkuendurvinnsla
Pappír	860 kg	668 kg	1.000 kg	Endurvinnsla
Grófur úrgangur ¹	350 kg	5.011 kg	26.330 kg	Urðun
Pappír og plast (blandað)	760 kg	710 kg	630 kg	Orkuendurvinnsla
Litað timbur	3.121 kg	1.210 kg	4.340 kg	Urðun
Óflokkaður úrgangur	20.867 kg	20.873 kg	16.688 kg	Urðun
Ólitað og hreint timbur	11.064 kg	6.777 kg	13.810 kg	Endurnýting
Bretti	2.400 kg	2.390 kg	770 kg	Endurnýting
Bylgjupappi	3.595 kg	4.820 kg	6.671	Endurvinnsla
Þvóttastöð	na	na	12.110 kg	Urðun
Samtals	50.938 kg	45.576 kg	86.112 kg	

1) Nýbygging á Ísafirði 2) Upplýsingar sem dæmi frá Sorpu

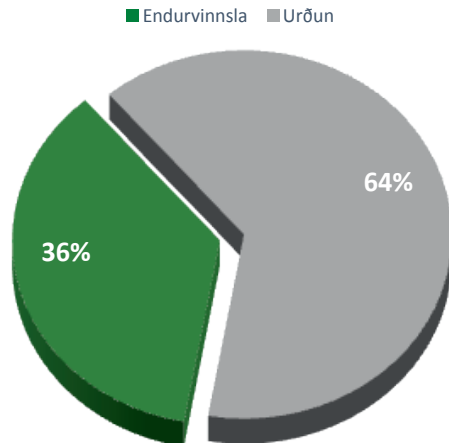

UMHVERFISSKÝRSLA

Skipting úrgangs

Endurvinnsla og urðun

Hlutfall þess úrgangs sem er endurnýtanlegur eða hæfur til endurvinnslu er tæp 41,9% sem er ölitíð hærra frá í fyrra ef óvirkur úrgangur frá þvottastöð er ekki reiknaður með.

Alls hefur 55.128 kg verið send í urðun.

Mikil aukning hefur verið í urðunarefni vegna framkvæmda við nýbyggingu á Ísafirði og þvottastöð fyrir fiskeldispoka sem var tekin í notkun þar í sumar.

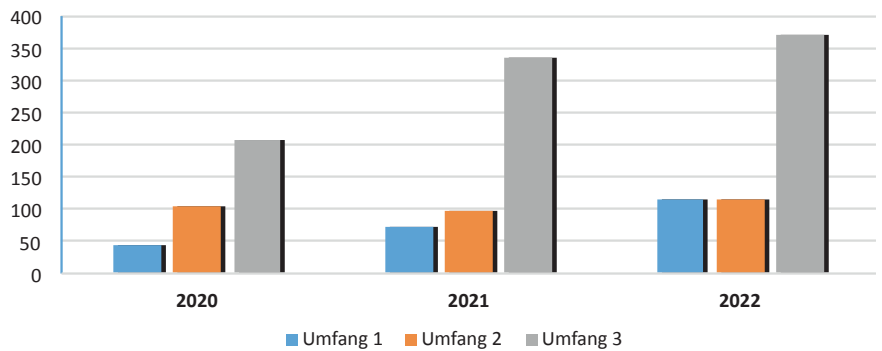
2022

Kolefnissporið

Hampiðjan Ísland metur kolefnisspor sitt með því að reikna losun frá þrepi 1 og þrepi 2 og valdir viðeigandi þættir úr þrepi 3. Heildarlosunin er 603 tonn CO₂ ígildi.

Gildandi staðlar frá Umhverfisstofnun voru notaðir við útreikning losunar.

Losun milli ára (tCO₂íg)

Ekki eru allar starfsstöðvar sem að nota heitt vatn til upphitunar, en Hampiðjan á Neskaupstað og á Ísafirði nota rafmagn til upphitunar.

Stærsta starfsstöð Hampiðjunnar er í Reykjavík og notar því mest af heitu vatni og rafmagni.

Á öllum starfsstöðvum Hampiðjunnar er úrgangur flokkaður eins, en það er gert til þess að hafa góða yfirsýn og gagnsæi yfir flokkunarmálin.

Eldsneytisnotkun Hampiðjunnar skiptist í tvo hluta, annars vegar eldsneytisnotkun fyrirtækjabíla og hins vegar akstur starfsmanna til og frá vinnu.

Eldsneytisnotkun og losun á CO₂ starfsfólks til og frá vinnu er byggð á ferðavenjukönnun sem verkfræðistofan Efla gerði 2020. Meginframleiðsla Hampiðjunnar er í Litháen og því er flutningur einn af stærstu umhverfisþáttum fyrirtækisins.

Til þess að lágmarka kostnað og losun á CO₂ eru vörur nánast einungis sendar með sjóflutningi og bara með fraktflugi ef nauðsyn krefur og afhendingar-tími til viðskiptavina er knappur.

Pegar varan er komin til landsins er áframflutningur yfirleitt landleiðina.

UMHVERFISSKÝRSLA

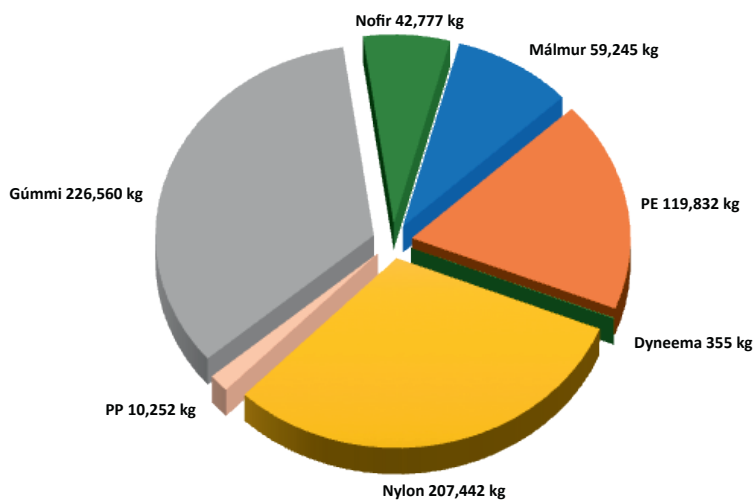
Veiðarfæraúrgangur

Veiðarfæraúrgangur sem sendur er í endurvinnslu er að mestu leyti í eigu viðskiptavina og telst því ekki með úrgangi Hampiðjunnar.

Samtals voru send 624 tonn til endurvinnslu árið 2022, 170t aukning frá 2021. 3,4% af því reyndist ekki endurnýtanlegt og fór í orkuvinnslu erlendis.

Aukalega var Hampiðjan að meðhöndla 42 tonn af blönduðu veiðarfæraefni sem var sent til flokkunar til Nofir, fyrirtæki sem sérhæfir sig í veiðarfæraúrgangi.

Veiðarfæraúrgangur til endurvinnslu

Lokaorð

Stöðugt er leitað nýrra leiða til endurvinnslu veiðarfæraúrgangs og unnið að verkefnum sem miða að því að efla sjálfbærni samstæðunnar.

Fylgst er með framförum á heimsvísu og unnið er í nánú samstarfi með viðskiptavinum því markmiðið er einnig að styðja við þeirra sjálfbærnimarkmið.

Tölurnar í þessari skýrslu sýna eingöngu umhverfisþætti reksturs Hampiðjunnar á Íslandi. En frá og með næsta ári verður gefin yfirsýn yfir umhverfismál samstæðunnar í heild.

